

Länsstyrelsen
Värmland

Samhällsbyggnad
Bengt Falemo

YTTRANDE

Datum
2016-10-05

Sida
1(12)
Referens
100-6777-2016

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

fi.registrator@regeringskansliet.se

Remiss gällande delbetänkande av Indelningskommittén – ”Regional indelning – tre nya län” (SOU 2016:48)

Departementets ärendebeteckning: Fi2016/02568/K

Ärendet

Indelningskommittén lade den 30 juni fram sitt delbetänkande Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48). Länsstyrelsen Värmland berörs i mycket hög grad av det framlagda betänkandet. Länsstyrelsen är av uppfattningen att kommitténs skarpa indelningsförslag om att tre nya län, däribland Västra Götalands län, är en politisk fråga. Länsstyrelsen har därför valt att i detta remissvar framföra synpunkter som bidrag för den fortsatta beredningen av utredningens förslag. Länsstyrelsen Värmland är beredd att kraftsamla och samverka för att ta sig an de utmaningar som ett kommande riksdagsbeslut innebär.

Yttrandet har beretts i samråd med berörda enheter inom Länsstyrelsen.

Sammanfattning

Länsstyrelsen Värmland avstyrker tidpunkten för bildandet av ett nytt Västra Götalands län redan 1 januari 2018. Att Västra Götalands län respektive Värmlands län bildar ett nytt län redan den 1 januari 2018 vore mycket olyckligt. Den föreslagna tidplanen förefaller orealistisk och Länsstyrelsen anser därför att bildandet av nytt län och nytt landsting ska ske vid samma tidpunkt.

Ett forcerat arbete riskerar att resultera i en process som inte kan kvalitetssäkras tillräckligt. Det finns även en betydande risk att olika aktörer med detta förfarande riskerar att möta en splittrad stat. Utöver detta anser Länsstyrelsen att tidpunkten för en ny indelning av hela Sverige i nya län och regioner om möjligt bör ske vid samma tidpunkt.

Länsstyrelsen är – som nämnts ovan - av uppfattningen att kommitténs skarpa indelningsförslag om att tre nya län, däribland Västra Götalands län, är en politisk fråga.

Länsstyrelsen anser vidare att Länsstyrelsernas roll och samspel med de nya regionerna bör klarläggas tydligare. I detta ligger också att tydliggöra

länsstyrelsernas framtida uppdrag, roll och organisation. Länsstyrelserna, som statens enda kvarvarande regionala myndighet med länen som indelningsgrund, antyds få en starkare roll i den nya indelningen. Länsstyrelsen instämmer i detta och anser det viktigt att denna roll tydliggörs.

Utöver **tidsaspekten för processen för bildande av ett nytt län** har Länsstyrelsen Värmland bl.a. identifierat betydelsen av följande viktiga utgångspunkter:

1. Regional närvaro för lokal och regional utveckling

Länsstyrelsen Värmland arbetar utifrån följande vision:

Länsstyrelsen Värmland kraftsamlar och samverkar för en hållbar utveckling i hela Värmland – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

För förverkligandet av denna vision har hög lokal närvaro varit en förutsättning för att lyckas. Det finns idag ett flertal samverkansmönster och nätverk som bygger på det geografiska området Värmlands län. I det fall det nuvarande länet ska ingå i ett större geografiskt sammanhang krävs det att även det nya länet kan ha en kraftfull regional närvaro. Mycket av Länsstyrelsens verksamhet bygger på lokal kännedom, lokal närvaro, lokal dialog och lokal kontinuitet. Detta gäller både kontakterna med kommunerna och näringslivet i det nuvarande länet likväl som kontakterna med medborgarna och det övriga civilsamhället.

2. Karlstad som verksamhetsort

Karlstad har en mycket lång historia som residensstad för Värmlands län. Det har i sin tur inneburit att staden även kan ses som centrum för åtskillig statlig verksamhet. Det är mycket viktigt att slå vakt om och utveckla detta myndighetskluster. Det har bl.a. inneburit stora möjligheter till både samverkan och kompetensutbyte samt en gemensam arbetsmarknad för statliga tjänstemän. Länsstyrelsen föreslår att Regeringen tydligt uttalar att Karlstad i framtiden ska vara en av det nya länets verksamhetsorter. Karlstad med omnejd är utifrån detta även en mycket lämplig ort för tillkommande eller omlokaliserade myndigheter. Beskedet nyligen om att omlokalisera Fastighetsmäklarinspektionen till Karlstad är mycket glädjande. Det kommer ytterligare att utveckla och förstärka Karlstad som myndighetskluster. Regeringens besked i budgetpropositionen 2017 – ”*Utgångspunkten är att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län. Det är viktigt att det finns arbetstillfällen för tjänstemän och akademiker även utanför de större städerna.*” är välkommet.

3. Samordnad indelning för vissa statliga myndigheter

Statliga myndigheter har de senaste åren delat in sig regionalt med väldigt olika utseende. En mer gemensam regionindelning för statliga myndigheter vore av stort värde.

4. Upparbetade samverkansmönster och nätverk

Det finns idag många upparbetade samverkansmönster inom länet. Det gäller både inom den offentliga sektorn som samverkan mellan offentliga organisationer och regionalt näringsliv. Vidare finns sedan många år ett etablerat samarbete med Örebro – inte minst inom sjukvården. För Länsstyrelsens del innebär länsstyrelsegemen samverkan ofta att Värmland

tillhör olika nätverk med koppling österut i Svealand snarare än Västra Götaland. Det är viktigt att det ges tid att göra en omställning i dessa grupperingar.

En strategisk utvecklingstanke rör stråket Stockholm-Oslo. Det handlar bl.a. om att kring detta stråk fortsätta utveckla både infrastruktur och arbetsmarknadsregionen. Det är mycket väsentlig betydelse att ett nytt län bejakar detta utvecklingsstråk.

I detta sammanhang vill Länsstyrelsen peka på att det ur länsstyrelseperspektiv inte är självklart att ett nytt län bildas med Västra Götaland. Utifrån samverkansmönster och nätverk är samverkansytorna minst – om inte ännu mer – utvecklade med främst Örebro län och för den delen även andra län inom det föreslagna Svealands län.

5. Värden att värna

För den regionala identiteten har såväl landshövdingeämbetet som residenset i Karlstad stor betydelse. Residenset fungerar som både en öppen mötesplats för olika grupper inom länet som en mötesplats för ledande företrädare inom både näringsliv och offentligt liv i Värmland.

6. Bilda ett nytt län på lika villkor

Utredningen föreslår att nuvarande Värmlands län och Västra Götalands län läggs samman till ett län. Utgångspunkten för kommitténs förslag måste tolkas så att det är ett nytt län som ska bildas även om namnet ska vara Västra Götalands län och att residensstaden ska vara Göteborg.

Erfarenheten av sammanslagningar inom såväl privat som offentlig sektor visar att kraften och effektiviteten i dylika processer tjänar på att den sker med öppenhet och att de ingående organisationerna och dess medarbetare uppfattar att processen innebär att samgåendet sker på lika villkor.

7. En effektiv statlig förvaltning

Länsstyrelserna har det statliga samordningsuppdraget på regional nivå och skulle kunna utveckla detta än mer vid en ny regionindelning. En översyn skulle kunna göras över vilka regionala statliga sektorsuppgifter som skulle kunna tas över av länsstyrelsen, inte genom samverkan utan genom faktiskt övertagande av verksamhet. Genom detta skulle länsstyrelserna bli en stark regional kraft för all hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Länsstyrelsens bedömning

Underlag för ställningstagande

- Tidpunkten för en ny samordnad indelning av Sverige i nya län och regioner bör om möjligt vara samma i hela landet. Vidare bör bildandet av ett nytt län och ett nytt landsting (region) ske vid samma tidpunkt. Att bilda ett nytt Västra Götalands län redan 1 januari 2018 vore mycket olyckligt. Utredningens förslag att dela in Sverige i sex nya län är en stor och omfattande reform. Länsstyrelsen anser det angeläget att analysen för att genomföra denna reform fördjupas. Ett gediget beslutsunderlag måste tas fram innan beslut kan fattas, vilket även utredningens slutsats att endast föreslå förändringar i tre nya

regioner visar. Det finns inget formellt krav eller lagstiftning som säger att länen/länsstyrelserna måste slås samman ett år före sammanslagningen av landstingen. Om en reform ska genomföras bör den om möjligt ske samtidigt i hela landet och samtidigt både för län/länsstyrelser och för landsting.

- Statens roll, regionala indelning och samspel med regionledningarna är inte klarlagd i detta betänkande utan detta avser utredningen återkomma till i sitt slutbetänkande. Bland annat därför är det ologiskt att det nya Västra Götalands län bildas redan 1 januari 2018. Länsstyrelsen anser att den beslutsordningen är ologisk. Först bör fastställas vilken roll och vilket uppdrag länsstyrelserna ska ha. Sedan kan den geografiska indelningen ske. Ett beslut om att genomföra en indelning i tre nya län, utan att först ha bestämt vad länsstyrelserna ska ha för uppdrag, vilar på ett bristfälligt underlag.
- Länsstyrelserna, som statens enda kvarvarande regionala myndighet med länen som indelningsgrund, antyds få en starkare roll i den nya indelningen. Emellertid finns det inga heltäckande utredningar eller underlag som visar hur länsstyrelsernas uppdrag, roll och organisation ska se ut i de nya föreslagna länen. Det är viktigt att detta tydliggörs inför den omfattande reform som aviseras. Det finns en risk med att tiden blir väldigt kort för införande av de tre nya länen (januari 2018) sett till att det är först i slutbetänkandet (augusti 2017) som utredarna kommer att lämna förslag på hur statens och länsstyrelsernas roll och organisation ska se ut.

Generella synpunkter

Övergripande utgångspunkter

Länsstyrelsen har identifierat ett antal viktiga utgångspunkter för den fortsatta processen med att bilda ett nytt län. Länsstyrelsen anser det viktigt att olika aspekter belyses och tas hänsyn till inför den fortsatta processen.

De utgångspunkter som Länsstyrelsen anser särskilt viktiga är bl.a. följande:

- Betydelsen av tidsaspekten för processen för bildande av ett nytt län
- Betydelsen av regional närvaro för lokal och regional utveckling
- Betydelsen av Karlstad som verksamhetsort
- Betydelsen av samordnad indelning för vissa statliga myndigheter
- Betydelsen av upparbetade samverkansmönster och nätverk
- Betydelsen av värden att värna
- Betydelsen av att bilda ett nytt län på lika villkor
- Betydelsen av en effektiv förvaltning

Länsstyrelsen är vidare av uppfattningen att kommitténs skarpa indelningsförslag om att tre nya län, däribland Västra Götalands län, är en politisk fråga. Däremot ser Länsstyrelsen som sin roll att bidra med synpunkter och förslag för den fortsatta beredningen av ärendet inklusive en kommande proposition och kommande riksdagsbehandling.

Betydelsen av tidsaspekten för processen för bildande av ett nytt län

Kommittén föreslår att länen bildas redan den 1 januari 2018 medan landstingen föreslås bildas 1 januari 2019. Länsstyrelsen anser att tidpunkten 1 januari 2018 för bildande av ett nytt län är mycket olycklig och avstyrker därför utredningens förslag i denna del. Tidsaspekten riskerar att resultera i en process som inte kan kvalitetssäkras tillräckligt varför t.ex. befintliga samverkansstrukturer och nätverk i de nuvarande länen riskerar att skadas. Länsstyrelsen anser därför att bildande av nytt län och nytt landsting ska ske vid samma tidpunkt. Det finns därutöver olika enskilda skäl som talar för en gemensam tidpunkt, bl.a. hanteringen av företagsstöd.

Betydelsen av regional närvaro för lokal och regional utveckling

Länsstyrelsen Värmland arbetar utifrån följande vision:

Länsstyrelsen Värmland kraftsamlar och samverkar för en hållbar utveckling i hela Värmland – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

För förverkligandet av denna vision har hög lokal närvaro varit en förutsättning för att lyckas. Det finns idag ett flertal samverkansmönster och nätverk som bygger på det geografiska området Värmlands län. I det fall det nuvarande länet ska ingå i ett större geografiskt sammanhang krävs det att även det nya länet kan ha en kraftfull regional närvaro. Till exempel har den regionala närvaron haft stor betydelse för att hantera den stora inströmningen av asylsökande under 2015/2016.

Mycket av Länsstyrelsens verksamhet bygger på lokal kännedom, lokal närvaro, lokal dialog och lokal kontinuitet. Detta gäller både kontakterna med kommunerna och näringslivet i det nuvarande länet likväl som kontakterna med medborgarna och det övriga civilsamhället. Det är av avgörande betydelse att Länsstyrelsens regionala närvaro har en bredd som gör att medborgare, företag och kommuner kan få fullödlig service och direkt kontakt. Vår definition av en verksamhetsort innebär att berörda aktörer och medborgare ska kunna möta en samlad länsstyrelseverksamhet under ”samma tak” för att på det sättet få ”en väg in”.

I dagsläget är det möjligt för länsledningen att på en dag göra 1-2 omfattande kommunbesök. En planlagd ”kommuntournée” till länets samtliga kommuner är möjlig att genomföra på mindre än tre månader för att ta ett annat exempel. En utgångspunkt för framtiden är att Länsstyrelsen även i framtiden ska kunna utföra ärenden i Värmland på en arbetsdag utan att huvuddelen av arbetsdagen ägnas åt resande.

Värmlands unika läge till Norge är mycket viktigt och ett kriterium som bör övervägas. Närheten innebär många möjligheter för båda länderna i form av en större närmarknad för företag, kompetens, arbetspendling, handel, etableringar, kulturellt utbyte och investeringar. Varje vecka pendlar cirka 5400 personer från sitt boende i Värmland till ett arbete i Norge. Den stora arbetspendlingen har resulterat i att delar av Värmland ingår i Oslos lokala arbetsmarknadsregion.

Betydelsen av Karlstad som verksamhetsort

Karlstad har en mycket lång historia som residensstad för Värmlands län. Det har i sin tur inneburit att staden även kan ses som centrum för åtskillig statlig verksamhet. Det gäller bl.a. verksamheter som Polisen, Försäkringskassan, Skatteverket, Karlstads Universitet m.fl. Vidare finns i Karlstad med omnejd ett kluster av statliga myndigheter med hela eller stora delar av verksamheten i Värmland. Det gäller Myndigheten för Samhällsberedskap (MSB), Rekryteringsmyndigheten, Konsumentverket och Elsäkerhetsverket (Kristinehamn).

Det är mycket viktigt att slå vakt om och utveckla detta myndighetskluster. Det har bl.a. inneburit stora möjligheter till både samverkan och kompetensutbyte samt en gemensam arbetsmarknad för statliga tjänstemän. Länsstyrelsen föreslår att Regeringen tydligt uttalar att Karlstad i framtiden ska vara en av det nya länets verksamhetsorter. Karlstad med omnejd är utifrån detta även en mycket lämplig ort för tillkommande eller omlokaliserade myndigheter. Sådana skulle på ett mycket bra sätt komplettera det nuvarande myndighetsklustret. Ett exempel på en tillkommande myndighet lämplig att utlokalisera till Värmland är den föreslagna jämställdhetsmyndigheten. Vidare vore det både klokt och lämpligt att fler delar av MSB framöver lokaliseras till Karlstad. Beskedet nyligen om att omlokalisera Fastighetsmäklarinspektionen till Karlstad är mycket glädjande. Det kommer ytterligare att utveckla och förstärka Karlstad som myndighetskluster. Regeringens besked i budgetpropositionen 2017 – *”Utgångspunkten är att nya myndigheter i första hand bör lokaliseras utanför Stockholms län. Det är viktigt att det finns arbetstillfällen för tjänstemän och akademiker även utanför de större städerna.”* är välkommet.

Beträffande verksamheter har Länsstyrelsen flera ”profilverksamheter” med spetskompetens för sin uppgift. Ett exempel på detta är rovdjursförvaltningen som dels är omfattande, dels samlat på sig betydande erfarenhet utifrån det områdets många och komplicerade delar. Ett annat område att peka på är verksamheten inom Risk och Säkerhet där Länsstyrelsen har ett omfattande och nära samarbete med MSB. Vidare finns en direkt koppling till Karlstads universitet inom detta område. Dels till masterutbildningen ”Riskhanteringen i samhället” och den kompetens som finns uppbyggd inom Centrum för klimat och säkerhet. Ett tredje område är det omfattande samarbetet och utbytet med Norge – såväl samarbetet med nationella myndigheter som med fylken och kommuner. Det faktum att tre av länets kommuner gränsar till Norge – Årjäng, Eda och Torsby – är av stort värde. Arbetspendlingen är omfattande liksom gränshandeln med dess köpcentra på den svenska sidan om gränsen. Detta har även en stor ekonomisk betydelse för länet. Vidare bedrivs inom länet ett omfattande jämställdhetsarbete bl.a. genom samverkan mellan Länsstyrelsen och Region Värmland vilket bl.a. Tillväxtverket uppmärksammat.

Betydelsen av samordnad indelning för vissa statliga myndigheter

Statliga myndigheter har de senaste åren delat in sig regionalt med väldigt olika utseende. Länsstyrelsens roll att samordna staten regionalt har blivit

allt svårare. Att hitta genomgående kriterier för vilka statliga myndigheter som bör ha samma regionala indelning är inte heller helt lätt då myndigheterna har väldigt olika uppdrag och där deras funktion har väldigt olika krav på regional närvaro.

Länsstyrelsen anser dock att det är viktigt med statlig närvaro i länen, inte minst i betydelsen att det tillför ett län stor kompetens och arbetsmarknadsdynamik samtidigt som statliga verksamheter får närhet till sina verksamhetsområden. Utöver de myndigheter som har sitt säte i Värmland är verksamheten hos myndigheter som t.ex. Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Skatteverket och Migrationsverket av stor betydelse.

Sedan hösten 2015 har flyktingfrågorna stått i fokus. Värmlands kommuner har i denna utmaning tagit ett stort ansvar. I samband med detta har Länsstyrelsen speciellt satt värde på att regionalt kunna samråda med Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket och Polisen. I denna typ av frågor kan en gemensam regionindelning vara av värde.

Betydelsen av upparbetade samverkansmönster och nätverk

Det finns idag många upparbetade samverkansmönster inom länet. Det gäller både inom den offentliga sektorn som samverkan mellan offentliga organisationer och regionalt näringsliv. Vidare finns sedan många år ett etablerat samarbete med Örebro – inte minst inom sjukvården. För Länsstyrelsens del innebär länsstyrelsegemen samverkan ofta att Värmland tillhör olika nätverk med koppling österut i Svealand snarare än Västra Götaland. Det är viktigt att det ges tid att göra en omställning i dessa grupperingar.

En strategisk utvecklingstanke rör stråket Stockholm-Oslo. Det handlar bl.a. om att kring detta stråk fortsätta utveckla både infrastruktur och arbetsmarknadsregionen. Det är mycket väsentlig betydelse att ett nytt län bejakar detta utvecklingsstråk. Inom detta stråk förekommer en omfattande arbetspendling liksom att det är av strategiskt intresse för både företag och myndigheter.

I detta sammanhang vill Länsstyrelsen peka på att det ur länsstyrelseperspektiv inte är självklart att ett nytt län bildas med Västra Götaland. Utifrån samverkansmönster och nätverk är samverkansytorna minst lika mycket utvecklade med främst Örebro län och för den delen även andra län inom det föreslagna Svealands län.

Betydelsen av värden att värna

Betydelsen av en lokal och regional identitet är viktig liksom andra s.k. mjuka värden. I ett län som Värmland är denna identitet mycket viktig. Även i nytt län är det viktigt att denna identitet ges utrymme och bejakas. Det är troligt att en identitet kopplad till själva landskapet Värmland får en ökad betydelse framöver.

För den regionala identiteten har såväl landshövdingeämbetet som residenset i Karlstad stor betydelse. Residenset fungerar som både en öppen mötesplats för olika grupper inom länet som en mötesplats för ledande företrädare inom både näringsliv och offentligt liv i Värmland. Det kan nämnas att residenset under år 2015 hade 2800 besökare.

Betydelsen av att bilda ett nytt län på lika villkor

Utredningen föreslår att nuvarande Värmlands län och Västra Götalands län läggs samman till ett län. Utgångspunkten för kommitténs förslag måste tolkas så att det är ett nytt län som ska bildas även om namnet ska vara Västra Götalands län och att residenstaden ska vara Göteborg.

Erfarenheten av sammanslagningar inom såväl privat som offentlig sektor visar att kraften och effektiviteten i dylika processer tjänar på att den sker med öppenhet och att de ingående organisationerna och dess medarbetare uppfattar att processen innebär att samgåendet sker på lika villkor. Även om Länsstyrelsen Västra Götaland har betydligt fler medarbetare jämfört med Värmland är det viktigt att den övergripande processen för sammanläggningen i form av projekt- och processbeställare samt styrgrupper bemannas på ett jämlikt sätt. Att sedan den större länsstyrelsen har större möjlighet att ställa medarbetare till förfogande för det operativa sammanläggningsarbetet är å andra sidan fullt naturligt. Länsstyrelsen vill betona vikten av att de arbetsrättsliga förhållandena beaktas vid sammanläggningen och en ny myndighet bildas.

Betydelsen av en effektiv statlig förvaltning

Skapandet av nya län kan självklart ge fördelar gällande styrning och uppföljning. Detta gäller inte minst olika administrativa system och effektivitet i olika typer av ärendehandläggning. Det ligger dock en utmaning i att kombinera detta med den fördel som finns i regional och lokal kunskap och närhet.

Samordning av staten kommer att kräva en speciell analys vilket även utredarna anser. Denna analys behöver klarlägga vilka statliga verksamheter och myndigheter som ska omfattas och vilka myndigheter som behöver ha samma regionala indelning för att samverkan ska bli funktionell.

Exempel på samhällsutmaningar som kräver ökad statlig samordning är:

- Mottagande av asylsökande och nyanlända samt ökad integration
- Energiomställning för att uppnå klimatmålen
- Kompetensförsörjning och kompetenshöjning
- Utbyggnad av järnvägsinfrastruktur och bredband
- Bostadsförsörjning

Helhetstänkande blir emellertid allt viktigare att beakta för hållbar utveckling i framtiden. Kommuner frågar ofta efter en statlig instans att lyfta sina frågor i. Det är ett faktum att det inför framtiden dels blir allt viktigare med en samverkan kommuner emellan, dels ökar framförallt mindre kommuners behov av regionalt kompetensstöd. Detta talar för att se över hur

det statliga ansvaret ska fördelas och organiseras på regional nivå – något som legat utanför denna utrednings uppdrag.

Mer kraft måste läggas på att etablera arbetsformer och kommunikationskanaler som stödjer en mer enad och samordnad statlig hållning. Detta är tydligast i samhällsplaneringen, men är relevant på flera områden. Kommuner, regioner och verksamhetsutövare upplever att myndigheternas tillämpning av olika lagstiftningar ger onödiga fördröjningar. Ett samlat agerande och tidiga bedömningar skulle underlätta deras arbete, minska kostnader och skynda på planeringsprocesser. Förutsättningarna för detta är effektiva och tydliga processer och etablerade kommunikationskanaler. Det bör vara en uppgift för de nya statliga regionala ledningarna att skapa förutsättningar för att kommuner, regioner, medborgare och verksamhetsutövare möter staten som samordnad, effektiv och tydlig.

Länsstyrelsen instämmer i Indelningskommitténs slutsats att det även framöver finns behov av en länsstyrelse som samordnar staten regionalt så att det regionala självstyret kan möta en samordnad stat med såväl tydligt mandat som tydligt ansvar på regional nivå.

Länsstyrelsen anser att de planerade större länen/regionerna främjas av ett gott samarbete mellan statlig och kommun på regional nivå. Det förutsätter en ömsesidig plikt att samarbeta med varandra för länsinnevärnarnas bästa. Detta nödvändiggör att ansvaret för att samarbete fastläggs i lag. Medborgarnas bästa får aldrig vara avhängigt att de olika organisationerna frivilligt klarar att samarbeta med varandra. Det måste garanteras medborgarna att så sker genom fastläggande i lag eller förordning.

Länsstyrelserna har det statliga samordningsuppdraget på regional nivå och skulle kunna utveckla detta än mer vid en ny regionindelning. En översyn skulle kunna göras över vilka regionala statliga sektorsuppgifter som skulle kunna tas över av länsstyrelsen, inte genom samverkan utan genom faktiskt övertagande av verksamhet. En förstärkt länsstyrelse, tillika statens regionala företrädare, skulle kunna inrymma exempelvis Skogsstyrelsens regionala uppgifter, Tillväxtverkets strukturfondsförvaltningar som för övrigt föreslås följa den nya indelningen. Utöver detta finns olika uppgifter inom t.ex. social tillsyn, Trafikverket, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Naturvårdsverket. Detta bör ingå i en grundlig analys. Genom detta skulle länsstyrelserna bli en stark regional kraft för all hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Övriga synpunkter

Statliga verksamheter som utvecklingskraft

Det är av yttersta vikt med en tydlig statlig närvaro på regional nivå. Viktiga myndigheter är:

- Arbetsförmedlingen
- Försäkringskassan
- Migrationsverket

- Polismyndigheten
- Skattemyndigheten
- Skogsstyrelsen
- Trafikverket
- Kronofogdemyndigheten
- Kammarkollegiet
- Tullverket
- Försvarsmakten
- Lantmäteriet

Samråd sker även löpande med regionala företrädare för berörda myndigheter inom de olika uppdrag som länsstyrelsen har utifrån länets regionala utvecklingsstrategi *Värmlandsstrategin*. Samråden kan då gälla länsstyrelsens olika uppdrag kopplade till det regionala tillväxtarbetet såsom flyktingmottagande, jämställdhetsintegrering, energi- och klimat, infrastruktur och landsbygdsutveckling.

För Värmland som myndighetskluster är myndigheter som exempelvis MSB, Konsumentverket, Karlstads universitet, Rekryteringsmyndigheten och Elsäkerhetsverket viktiga. Värmland är ett attraktivt län att placera myndigheter i. Länsstyrelsen Värmland för diskussioner och har samarbeten med flertalet av dem.

I Värmlands län finns även ett samarbete inom ramen för *Grensetjänsten Norge Sveriges* arbete och tillhörande Grenseråd. Organisationen samordnar och förmedlar information från ett flertal norska och svenska myndigheter för målgruppen företagare och privatpersoner som rör sig över gränsen Sverige-Norge.

Lokaliseringen är Morokulien vid svensk-norska gränsen och har personal från norska NAV, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Länsstyrelsen Värmland. Bakom sig har de ett nätverk av svenska och norska myndigheter för att kunna ge relevant information och även arbeta för att ta fram lösningar på gränshinder, vilka sedan vanligen hanteras inom nordiska *Gränshinderforum*.

En samlad regional statlig förvaltning

Länsstyrelsens uppfattning är att det är viktigt med en samlad regional statlig förvaltning. Redan utredningen *Statens regionala förvaltning – förslag till en angelägen reform*(SOU 2012:81) pekade på detta.

Huvudbudskapet i denna utredning var att länsstyrelserna har en nyckelroll i den statliga förvaltningen, men att regeringen under ett antal år har försummat att tydliggöra och utveckla denna roll.

Utredaren föreslog att länsstyrelserna ska ha fokus på några viktiga verksamhetsområden, där sammanvägning och samordning av olika

samhällsintressen särskilt behövs. Dit räknas centrala områden på länsstyrelserna i dag, som samhällsplanering och kulturmiljö, samhällsskydd och krisberedskap, naturvård och miljöskydd, lantbruk och landsbygdsfrågor. Därtill föreslogs att länsstyrelserna skulle få ansvar för ett par områden, som inte ligger på dem idag: skogsbruk och regional uppföljning och utvärdering.

Förslagen står i tydlig kontrast till idéer, som ibland framförs, om att länsstyrelserna enbart ska arbeta med myndighetsutövning, medan tillväxtfrågorna framöver exklusivt ska hanteras av de självstyrande regionerna. Om detta blir verklighet kommer framtidens länsstyrelser enbart ses som om de är statens regionala ”tillstånds- och tillsynsmyndigheter”. Risker är då överhängande att dessa kommer att uppfattas som en motkraft till regional utveckling, inte som en medspelare.

Länsstyrelsen ser ett behov av tydligare mandat, i synnerhet i rollen att främja länens utveckling. Vi ser också ett behov av större tydlighet när det gäller länsstyrelsernas roll och uppdrag i relation till de nya regionerna, i synnerhet när det gäller utvecklingsfrågor i vid bemärkelse.

Indelningskommittén har tyvärr inte haft uppgiften att titta på överföring av uppgifter mellan olika nivåer. Men den skulle med fördel kunna ta djärvare grepp om den statliga närvaron på regional nivå i framtiden. Låt de nya regionerna möta en samlad statlig myndighet i länen. Många uppgifter, och stora resurser, som idag hanteras av centrala myndigheter, skulle med fördel kunna samordnas i den statliga regionala myndigheten. Förutom att bidra till att staten blir en viktig medaktör för den regionala utvecklingen skulle en sådan reform också kunna bidra till mindre administration och bättre samverkan. Länsstyrelsen föreslår att en sådan utredning tillsätts för att komplettera Indelningskommitténs arbete.

Beträffande statliga myndigheter kan tre organisationsformer identifieras:

1. Statliga myndigheter som enbart har central organisation
2. Statliga myndigheter som kommer att ha samma regionala formation som länen
3. Statliga myndigheter som har en regional formation som inte stämmer överrens med länens indelning.

Gällande **organisationsform 1** så kommer samarbetet inte påverkas nämnvärd förrän de sex länen är bildade. Då kan det förmodligen vara lättare att hitta ingångar och generella samarbeten, inte minst för de centrala myndigheterna genom färre kontaktytor.

Gällande **organisationsform 2** blir det förmodligen ingen större skillnad mot idag förutom att det inledningsvis kan bli svårare då kontaktytorna blir nya och kanske mer övergripande.

Organisationsform 3 skapar förutsättningar för en bättre samordning myndigheter emellan. Det bör dock noteras att det finns myndigheter vars storlek medför att en regional indelning med färre än sex regioner är motiverad.

Att det framöver kommer finnas tre tydliga former kan göra samarbetet

komplikerat. Då inriktningen är att förstärka statens roll i form av samarbete och synergi anser Länsstyrelsen det viktigt att analysera hur många myndigheter som ska ha samma struktur som länen. Detta handlar då inte bara om myndigheternas samarbete med framtidens länsstyrelser utan lika mycket samarbetet dessa myndigheter emellan. Det är rimligt att de myndigheter vars omfattning möjliggör en regional organisation har en organisation som överensstämmer med de nya länen.

Med förslagen om större län och motsvarande organisation för andra statliga myndigheter är den uppenbara fördelen att samarbetet blir väl samlat regionalt men man behöver också uppmärksamma att inte blir för övergripande så att det blir för stelbent utifrån mer flexibla och mer lokala behov och förutsättningar.

Landshövding Kenneth Johansson har fattat beslut om detta yttrande. Enhetschef Bengt Falemo har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen deltog också länsråd Johan Blom, verksamhetschef Torben Ericson och enhetschef Märet Engström.